

Тема 8. ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК

Платники податку

Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

Не є платниками податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, які:

- до останнього календарного дня (включно) звітного кварталу, у якому придбано джерело іонізуючого випромінювання, уклали договір щодо повернення відпрацьованого закритого джерела іонізуючого випромінювання за межі України до підприємства - виробника такого джерела;

- здійснюють поводження з радіоактивними відходами, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи, в частині діяльності, пов'язаної з такими відходами.

Не є платниками податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, державні спеціалізовані підприємства з поводження з радіоактивними відходами, основною діяльністю яких є зберігання, переробка та захоронення тих радіоактивних відходів, що знаходяться у власності держави, а також дезактивація радіаційно-забруднених об'єктів.

Не є платниками податку за розміщення відходів суб'єкти господарювання, які розміщують на власних територіях (об'єктах) виключно відходи як вторинну сировину.

Не є платниками податку за викиди двоокису вуглецю суб'єкти, якими здійснюються такі викиди в обсязі не більше 500 тонн за рік.

У разі якщо річний обсяг викидів двоокису вуглецю перевищує 500 тонн за рік, суб'єкти зобов'язані зареєструватися платниками податку у податковому (звітному) періоді, в якому відбулося таке перевищення. Такі платники зобов'язані скласти та подати податкову звітність, нарахувати та сплатити податок за податковий (звітний) період, у якому відбулося таке перевищення.

Об'єктом та базою оподаткування є:

- обсяги та види забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;
- обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти;
- обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання;
- обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;
- обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

База оподаткування податком за викиди двоокису вуглецю за результатами податкового (звітного) року зменшується на обсяг таких викидів у розмірі 500 тонн за рік.

Ставки податку встановлюють:

- за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (грн./т) – залежить від виду забруднюючої речовини, або класу небезпечності, або орієнтовно безпечного рівню впливу речовин (сполук) (мг/ 1 куб. метр);

- за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти (грн./т) - залежить від виду забруднюючої речовини, або від гранично допустимої концентрації забруднюючих речовин або орієнтовно безпечного рівня впливу (мг/л); (за скиди забруднюючих речовин у ставки та озера ставки податку збільшуються у 1,5 раза);

- за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах – встановлюється за розміщення окремих видів надзвичайно небезпечних відходів (грн./од.), або встановлюються залежно від класу небезпеки та рівня небезпечності відходів (грн./т) (за розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку, збільшуються у 3 рази, до ставок податку можуть використовувати коефіцієнт залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі 1 або 3);

- за утворення радіоактивних відходів виробниками електричної енергії - експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій), включаючи вже накопичені (грн./ кВт-год виробленої електричної енергії) - для експлуатуючих організацій ядерних установок (атомних електростанцій) залежно від активності радіоактивних відходів встановлюється коригуючий коефіцієнт в залежності від категорії відходів 50 або 2);

- за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк (грн./ 1 куб. метр або грн./ 1 куб. см) в залежності від категорії відходів.

Суми податку обчислюються за податковий (звітний) квартал платниками податку.

У разі якщо під час провадження господарської діяльності платником податку здійснюються різні види забруднення навколишнього природного середовища та/або забруднення різними видами забруднюючих речовин, такий платник зобов'язаний визначати суму податку окремо за кожним видом забруднення та/або за кожним видом забруднюючої речовини.

Порядок обчислення екологічного податку

- за викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення

$$P_{вс} = M \times N_{п}, \quad (8.1)$$

де $P_{вс}$ – суми податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення;

M - фактичний обсяг викиду забруднюючої речовини в тоннах;

$N_{п}$ - ставки податку в поточному році за тонну забруднюючої речовини у гривнях з копійками.

- за скиди забруднюючих речовин у водні джерела

$$P_{с} = M_{л} \times N_{п} \times K_{ос}, \quad (8.2)$$

де $P_{с}$ – суми податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти;

$M_{л}$ - обсяг скиду забруднюючої речовини в тоннах;

$N_{п}$ - ставки податку в поточному році за тонну забруднюючої речовини у гривнях з копійками;

$K_{ос}$ - коефіцієнт, що дорівнює 1,5 і застосовується у разі скидання забруднюючих речовин у ставки і озера (в іншому випадку коефіцієнт дорівнює 1).

- за розміщення відходів

$$P_{рв} = N_{п} \times M_{л} \times K_{т} \times K_{о}, \quad (8.3)$$

де Прв – суми податку, який справляється за розміщення відходів;

Нп - ставки податку в поточному році за тонну відходів у гривнях з копійками;

Мл - обсяг відходів в тоннах

Кт - коригуючий коефіцієнт, який враховує розташування місця розміщення відходів;:

- в межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж – 3;
- на відстані від 3 км і більше від меж населеного пункту – 1.

Ко - коригуючий коефіцієнт, що дорівнює 3 і застосовується у разі розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів.

Порядок подання податкової звітності та сплати податку

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

Платники податку складають податкові декларації за встановленою формою, подають їх протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, до контролюючих органів та сплачують податок протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації:

- за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, розміщення протягом звітного кварталу відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах - за місцем розміщення стаціонарних джерел, спеціально відведених для цього місць чи об'єктів;

- за утворення радіоактивних відходів та тимчасове зберігання радіоактивних відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк - за місцем перебування платника на податковому обліку у контролюючих органах.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська міська державна адміністрація до 1 грудня року, що передує звітному, подають до контролюючих органів переліки підприємств, установ, організацій, фізичних осіб - підприємців, яким в установленому порядку видано дозволи на викиди, спеціальне водокористування та розміщення відходів, а також направляють інформацію про внесення змін до переліку до 30 числа місяця, що настає за кварталом, у якому такі зміни відбулися.

Орган державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки до 1 грудня року, що передує звітному, подає до контролюючих органів переліки підприємств, установ, організацій, фізичних осіб - суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, у результаті діяльності яких утворилися, утворюються або можуть утворитися радіоактивні відходи та які тимчасово зберігають такі відходи понад установлений особливими умовами ліцензії строк, а також направляє інформацію про внесення змін до переліку до 30 числа місяця, що настає за кварталом, у якому такі зміни відбулися.

Платники податку перераховують суми податку, що справляється за викиди, скиди забруднюючих речовин та розміщення відходів, одним платіжним дорученням на рахунки, відкриті в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, які забезпечують розподіл цих коштів у співвідношенні, визначеному законом.

Платники податку, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, перераховують суми податку до державного бюджету, які використовуються відповідно до Закону України "Про поводження з радіоактивними відходами" та Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік. За рішенням платника податку сума податку може сплачуватися щомісяця в розмірі однієї третьої частини планового обсягу за квартал із перерахунком за результатами базового податкового (звітного) періоду.

Звітність про фактичні обсяги радіоактивних відходів, утворених за базовий податковий (звітний) період, календарний квартал (включаючи вже накопичені до 1 квітня 2009 року), та фактичні обсяги радіоактивних відходів, які зберігаються у виробника таких відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк, погоджується органом державної санітарно-епідеміологічної служби та органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки. Вимоги щодо строків подання та змісту зазначеної звітності встановлюються особливими умовами ліцензії. Копії звітності подаються платниками податків разом з податковою декларацією.

Якщо місце подання податкових декларацій не збігається з місцем перебування на податковому обліку підприємства, установи, організації, громадянина - суб'єкта підприємницької діяльності, яким в установленому порядку видано дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, спеціальне водокористування та розміщення відходів, до контролюючого органу, в якому таке підприємство, установа, організація або громадянин - суб'єкт підприємницької діяльності перебуває на обліку, подаються протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) періоду, копії відповідних податкових декларацій.

Якщо платник податку з початку звітного року не планує здійснення викидів, скидів забруднюючих речовин, розміщення відходів, утворення радіоактивних відходів протягом звітного року, то такий платник податку повинен повідомити про це відповідний контролюючий орган за місцем розташування джерел забруднення та скласти заяву про відсутність у нього у звітному році об'єкта обчислення екологічного податку. В іншому разі платник податку зобов'язаний подавати податкові декларації.

У разі якщо:

- платник податку має кілька стаціонарних джерел забруднення або спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів в межах кількох населених пунктів (сіл, селищ або міст) або за їх межами (коди згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України різні), то такий платник податку зобов'язаний подати до відповідного контролюючого органу за місцем розташування стаціонарного джерела забруднення або спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів податкову декларацію щодо кожного стаціонарного джерела забруднення або спеціально відведеного для розміщення відходів місця чи об'єкта окремо;

- платник податку має кілька стаціонарних джерел забруднення або спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів в межах одного населеного пункту (села, селища або міста) або за його межами (код згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України один і той самий), то такий платник податку може подавати до відповідного контролюючого органу одну податкову декларацію податку за такі джерела забруднення;

- платник податку перебуває на податковому обліку в місті з районним поділом, то такий платник може подавати одну податкову декларацію за викиди, скиди усіма своїми джерелами забруднення та/або розміщення відходів, якщо ці джерела та/або спеціально відведені місця для розміщення відходів розташовані на території такого міста, за місцем перебування платника податку на податковому обліку (міської ради).

Контроль за тимчасовим зберіганням радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк здійснюється органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки та органом державної санітарно-епідеміологічної служби.

Контролюючі органи залучають за попереднім погодженням працівників органу державної санітарно-епідеміологічної служби та органу державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки для перевірки правильності визначення платниками фактичних обсягів радіоактивних відходів.

Практична робота №13-14

Тема: ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК

Мета: Ознайомити з механізмом нарахування екологічного податку. Сформувати навички заповнення податкових розрахунків щодо екологічного податку.

1 Хід роботи

1 На основі вихідних даних щодо використання ресурсів та довідкової інформації щодо ставок податку визначити суму екологічного податку:

- за викиди стаціонарними джерелами забруднення;
- за скиди у водні джерела;
- за розміщення відходів.

2 Заповнити Податкову декларацію екологічного податку, Додатки 1, 2 та 3 - бланки за посиланням: <http://vobu.ua/ukr/templates/reporting-blanks>.

2 Вихідні дані

Таблиця 2.1 – Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення (т) за рік

№ варіанту	Аміак	Вуглецю окис	Тверді речовини		Водень хлористий	Вуглеводні
			пил металевий	пил мармуру		
1	0,55	580	0,034	0,158	0,55	0,5
2	0,60	582	0,035	0,159	0,60	0,6
3	0,65	584	0,036	0,160	0,65	0,7
4	0,70	586	0,037	0,161	0,70	0,8
5	0,75	588	0,038	0,162	0,75	0,9
6	0,80	590	0,039	0,163	0,80	1,0
7	0,85	592	0,040	0,164	0,85	1,1
8	0,90	594	0,041	0,165	0,90	1,2
9	0,95	596	0,042	0,166	0,95	1,3
10	1,00	598	0,043	0,167	1,05	1,4
11	1,05	600	0,044	0,168	1,10	1,5
12	1,10	602	0,045	0,169	1,15	1,6

Таблиця 2.2 – Скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти (т) за рік

№ варіанту	Сульфати		Органічні речовини		Хлориди		Нітрати	
	в річку	в ставок	в річку	в ставок	в річку	в ставок	в річку	в ставок
1	0,5	0,1	0,8	0,15	2,4	1,75	0,1	0,02
2	0,6	0,2	0,9	0,16	2,5	1,85	0,2	0,03
3	0,7	0,3	1,0	0,17	2,6	1,95	0,3	0,04
4	0,8	0,4	1,1	0,18	2,7	2,05	0,4	0,05
5	0,9	0,5	1,2	0,19	2,8	2,15	0,5	0,06
6	1,0	0,6	1,3	0,20	2,9	2,25	0,6	0,07
7	1,1	0,7	1,4	0,21	3,0	2,35	0,7	0,08
8	1,2	0,8	1,5	0,22	3,1	2,45	0,8	0,09
9	1,3	0,9	1,6	0,23	3,2	2,55	0,9	0,11
10	1,4	1,0	1,7	0,24	3,3	2,65	1,0	0,12
11	1,5	1,1	1,8	0,25	3,4	2,75	1,1	0,13
12	1,6	1,2	1,9	0,26	3,5	2,85	1,2	0,14

Таблиця 2.3 – Розміщені відходи

№ варіанту	Люмінесцентні лампи, шт.	Обладнання та прилади, що містять ртуть, шт.	Малонебезпечні (IV клас), т.	Помірно небезпечні (III клас), т.	Високонебезпечні (II клас), т.
1	11	1	240	160	12
2	12	2	250	165	13
3	13	3	260	170	14
4	14	1	270	175	15
5	15	2	280	180	16
6	16	3	290	185	17
7	17	1	300	190	18
8	18	2	310	195	19
9	19	3	320	205	20
10	21	1	330	210	21
11	22	2	340	215	22
12	23	3	350	220	23

Таблиця 2.4 – Характеристика зон розміщення відходів

№ варіанту	Відстань до населеного пункту, км.	Характер місця розміщення
1	В межах населеного пункту	Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення
2	1	Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів
3	1,2	Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення
4	1,4	Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів
5	1,6	Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення
6	1,8	Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів
7	1,95	Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення
8	2,0	Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів
9	2,2	Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення
10	2,3	Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів
11	2,4	Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення
12	2,5	Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів

3 Довідкова інформація

Таблиця 3.1 - Ставки податку, який справляється за викиди основних забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення

Назва забруднюючої речовини	Ставки податку, гривень/тонну
Азоту оксиди	2451,84
Аміак	459,85
Ангідрид сірчистий	2451,84
Ацетон	919,69
Бенз(о)пірен	3121217,74
Бутилацетат	552,23
Ванадію п'ятиокис	9196,93
Водень хлористий	92,37
Вуглецю окис	92,37
Вуглеводні	138,57
Газоподібні фтористі сполуки	6070,39
Тверді речовини	92,37
Кадмію сполуки	19405,92
Марганець та його сполуки	19405,92
Нікель та його сполуки	98872,97
Озон	2451,84
Ртуть та її сполуки	103931,28
Свинець та його сполуки	103931,28
Сірководень	7879,65
Сірковуглець	5120,56
Спирт н-бутиловий	2451,84
Стирол	17903,89
Фенол	11128,67
Формальдегід	6070,39
Хром та його сполуки	65822,27
Двоокис вуглецю	10,00

Для забруднюючих речовин, що не ввійшли до таблиці 3.1, ставки податку слід застосовувати залежно від установленого класу небезпечності забруднюючої речовини згідно з таблицею 3.2.

Таблиця 3.2 - Ставки податку, який справляється за викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення залежно від класу небезпечності

Клас небезпечності	Ставки податку, гривень/тонну
I	17536,42
II	4016,11
III	598,4
IV	138,57

Для забруднюючих речовин, які не ввійшли до таблиці 3.1 та на які не встановлено клас небезпечності, ставки податку застосовуються залежно від установлених орієнтовно-безпечних рівнів впливу згідно з таблицею 3.3.

Таблиця 3.3 - Ставки податку, який справляється за викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення залежно від установлених орієнтовно-безпечних рівнів впливу

Орієнтовно-безпечний рівень впливу сполук (мг/куб. м)	Ставки податку, гривень/тонну
Менше 0,0001	738187,86
0,0001 - 0,001 (включно)	63247,95
0,001 - 0,01 (включно)	8737,07
0,01 - 0,1 (включно)	2451,84
0,1 - більше 10	92,37

Для забруднюючих речовин, на які не встановлено клас небезпечності та орієнтовно-безпечний рівень впливу, ставки податку встановлюються як за викиди забруднюючих речовин I класу небезпечності.

Таблиця 3.4 - Ставки податку, який справляється за скиди основних забруднюючих речовин у водні об'єкти, в тому числі у морські води

Назва забруднюючої речовини	Ставки податку, гривень/тонну
Азот амонійний	1610,48
Органічні речовини (за показниками БСК 5)	644,6
Завислі речовини	46,19
Нафтопродукти	9474,05
Нітрати	138,57
Нітрити	7909,77
Сульфати	46,19
Фосфати	1287,18
Хлориди	46,19.

Для забруднюючих речовин, що не ввійшли до таблиці 3.4, за ставки податку беруться ставки, наведені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 - Ставки податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, на які встановлено гранично допустиму концентрацію

Концентрація забруднюючих речовин	Ставки податку, гривень/тонну
Забруднюючі речовини з гранично допустимою концентрацією у воді рибогосподарських водойм (мг/літр):	
до 0,001	168743,5
0,001 - 0,09	122347,23
0,1 - 1 (включно)	21092,69
1 - 10	2146,63
вище 10	429,72.

У разі скидання забруднюючих речовин в озера, ставки податку, який справляється за скид забруднюючих речовин у ці водні об'єкти, збільшується у 1,5 рази.

За скиди забруднюючих речовин, на які не встановлено гранично допустиму концентрацію або орієнтовно-безпечний рівень впливу, за гранично допустиму концентрацію береться найменша величина гранично допустимої концентрації, наведена у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 - Ставки податку, який справляється за розміщення відходів

Клас безпеки відходів	Рівень небезпечності відходів	Ставки податку, гривень/тонну
I	надзвичайно небезпечні*	1405,65
II	високонебезпечні	51,2
III	помірно небезпечні	12,84
IV	малонебезпечні	5
	малонебезпечні нетоксичні відходи гірничодобувної промисловості	0,49

Таблиця 3.7 - Ставки податку за розміщення окремих видів небезпечних відходів

Концентрація забруднюючих речовин	Ставки податку, грн./од.
Обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням	865,47
Люмінесцентні лампи	15,06

За розміщення відходів, на які не встановлено клас безпеки, за норматив податку береться норматив, встановлений за розміщення відходів I класу безпеки.

Тема 9. РЕНТНА ПЛАТА

Склад рентної плати

Рентна плата складається з:

- рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин;
- рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;
- рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України;
- рентної плати за спеціальне використання води;
- рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів;
- рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України.

РЕНТНА ПЛАТА ЗА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ ДЛЯ ВИДОБУВАННЯ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, у тому числі громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах (ділянках) надр.

У разі укладення власниками спеціальних дозволів з третіми особами договорів на виконання робіт (послуг), пов'язаних з використанням надр, платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є власники таких спеціальних дозволів.

Платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є землевласники та землекористувачі, крім суб'єктів підприємництва, які відповідно до законодавства відносяться до фермерських господарств, що провадять господарську діяльність з видобування підземних вод на підставі дозволів на спеціальне водокористування.

Платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, які виконують роботи, для проведення яких необхідно отримання погодження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Платники рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин здійснюють для цілей оподаткування окремих (від інших видів операційної діяльності) бухгалтерський та податковий облік витрат і доходів за кожним видом мінеральної сировини за кожним об'єктом надр, на який надано спеціальний дозвіл.

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин по кожній наданій у користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин у податковому (звітному) періоді, приведеної у відповідність із стандартом, встановленим галузевим законодавством, до якої належать:

- обсяг товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин з надр на території України;
- обсяг товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин з відходів гірничого виробництва;
- обсяг товарної продукції - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин з надр на території України.

До об'єкта оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин не належать:

- не включені до державного балансу запасів корисних копалин корисні копалини місцевого значення і торф, видобуті землевласниками та землекористувачами для власного споживання, якщо їх використання не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них, загальною глибиною розробки до двох метрів, і прісні підземні води до 20 метрів;

- видобуті (зібрані) мінералогічні, палеонтологічні та інші геологічні колекційні зразки, якщо їх використання не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них;

- корисні копалини, видобуті з надр під час створення, використання, реконструкції геологічних об'єктів природно-заповідного фонду, якщо використання цих корисних копалин не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них;

- дренажні та супутньо-пластові підземні води, які не враховуються в державному балансі запасів корисних копалин, що видобуваються під час розробки родовищ корисних копалин або під час будівництва та експлуатації підземних споруд, і використання яких не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них;

- видобуті корисні копалини, які без набуття та/або збереження платником права власності на такі корисні копалини відповідно до затвердженого в установленому законодавством порядку технологічного проекту розробки запасів корисних копалин відповідної ділянки надр спрямовуються на формування запасів корисних копалин техногенного родовища;

- обсяг природного газу, визнаного рециркулюючим, який визначається платником рентної плати за показниками вимірювальних пристроїв, що зазначені у журналі обліку видобутих корисних копалин із дотриманням самостійно затверджених ним відповідно до вимог ліцензійних умов схем руху видобутої вуглеводневої сировини на виробничих дільницях та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу;

- обсяги мінеральних вод, що видобуті державними дитячими спеціалізованими санаторно-курортними закладами, в частині обсягів, що використовуються для лікування на їх території;

- обсяг газу (метану) дегазації вугільних родовищ, який не відповідає вимогам до якості природного газу, призначеного для транспортування, промислового або комунально-побутового споживання;

- урановмісні корисні копалини, видобуті на стадії геологічного вивчення на підставі спеціальних дозволів.

Види товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) визначаються платником рентної плати відповідно до затверджених законодавством переліків видів корисних копалин, а також кодифікації товарів та послуг з урахуванням затверджених платником схем руху товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих дільницях та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції.

Базою оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин є вартість обсягів видобутих у податковому (звітному) періоді корисних копалин (мінеральної сировини), яка окремо обчислюється для кожного виду корисної копалини (мінеральної сировини) для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства).

Вартість відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді обчислюється платником для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства) за більшою з таких її величин:

- за фактичними цінами реалізації відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

- за розрахунковою вартістю відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), крім вуглеводневої сировини.

У разі обчислення вартості товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) за фактичними цінами реалізації вартість одиниці відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) встановлюється платником рентної плати за величиною суми доходу, отриманого (нарахованого) від виконаних у податковому (звітному) періоді господарських зобов'язань з реалізації відповідного обсягу (кількості) такого виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини).

Фактична ціна реалізації:

- для нафти, конденсату визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, за податковий (звітний) період як середня ціна одного бареля нафти "Urals", перерахована у гривні за тону за курсом Національного банку України станом на 1 число місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, визначена за інформацією міжнародного агентства (котирування UralsMediterranean та UralsRotterdam). При визначенні фактичної ціни реалізації для нафти, конденсату використовується середній показник місткості барелів в 1 тонні нафти марки "Urals" у розмірі 7,28;

- для газу природного - ціна, визначена у відповідних договорах купівлі-продажу природного газу між платником рентної плати та суб'єктом ринку природного газу, на якого Кабінетом Міністрів України покладені спеціальні обов'язки щодо формування ресурсу природного газу для побутових споживачів та виробників теплової енергії відповідно до Закону України "Про ринок природного газу", у податковому (звітному) періоді;

- для іншого газу природного - середня митна вартість імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України за податковий (звітний) період. Середня митна вартість імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України за податковий (звітний) період, обчислюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, та передається до 5 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, який до 10 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, розміщує на своєму офіційному веб-сайті у спеціальному розділі.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, до 10 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, розміщує визначену ціну реалізації відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на своєму офіційному веб-сайті у спеціальному розділі та повідомляє центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику.

Сума доходу, отриманого (нарахованого) від реалізації відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) за податковий (звітний) період, зменшується на суму витрат платника, пов'язаних з операціями передпродажної підготовки, у тому числі пакуванням, фасуванням (бутелюванням), а також з доставкою (перевезенням, транспортуванням) обсягу (кількості) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) споживачу в розмірах, установлених у договорі купівлі-продажу згідно з умовами постачання.

Суми попередньої оплати вартості обсягу (кількості) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що надійшли до моменту фактичного виконання господарських зобов'язань (фактичної поставки) або до моменту настання строку виконання господарських зобов'язань (поставки) за відповідним договором, включаються до суми доходу для обчислення вартості одиниці відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді, якщо такі господарські зобов'язання (поставки) виконані або мали бути виконаними за зазначеним договором.

Сума доходу, отримана від реалізації обсягу (кількості) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) в іноземній валюті, обраховується в національній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України на дату реалізації таких корисних копалин.

До витрат платника рентної плати, пов'язаних з операціями передпродажної підготовки, у тому числі пакуванням, фасуванням (бутелюванням), а також з доставкою (перевезенням, транспортуванням) товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) споживачу, належать:

- витрати, пов'язані з операціями передпродажної підготовки, у тому числі пакуванням, фасуванням (бутелюванням), а також з доставкою (перевезенням, транспортуванням) товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) із складу готової продукції платника рентної плати (вузла обліку, входу до магістрального трубопроводу, пункту відвантаження споживачу або на переробку, межі розділу мереж із споживачем)

- витрати з обов'язкового страхування вантажів, обчислені відповідно до законодавства;
- митні платежі у разі реалізації за межі митної території України.

Вартість одиниці кожного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) обчислюється як співвідношення суми доходу, отриманого платником рентної плати від реалізації відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), та обсягу (кількості) відповідного виду реалізованої товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що визначається за даними бухгалтерського обліку запасів готової продукції такого платника.

У разі обчислення вартості відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) за розрахунковою вартістю до витрат платника рентної плати за податковий (звітний) період включаються:

- матеріальні витрати, за винятком матеріальних витрат, пов'язаних із: зберіганням; транспортуванням; пакуванням, у тому числі фасуванням (бутелюванням);

- проведенням іншого виду підготовки (включаючи передпродажну підготовку);
- виробництвом і реалізацією інших видів продукції, товарів (робіт, послуг);

- витрати з оплати праці, крім витрат з оплати праці працівників, які не зайняті в господарській діяльності з видобування відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

- витрати з ремонту основних засобів, крім витрат на ремонт основних засобів, не пов'язаних технічно та технологічно з господарською діяльністю з видобування відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

- інші витрати, що належать до складу витрат, у тому числі витрати, розподілені згідно з принципами облікової політики платника рентної плати, понесені ним в періоди, коли господарська діяльність з видобування корисних копалин не провадилася у зв'язку із сезонними умовами проведення видобувних робіт, крім витрат, не пов'язаних з господарською діяльністю з видобування відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини).

Під час обчислення розрахункової вартості відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) також враховуються:

- сума нарахованої амортизації, крім суми нарахованої амортизації на основні засоби і нематеріальні активи, що підлягають амортизації, але не пов'язані технічно та технологічно з господарською діяльністю з видобування відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

- сума амортизації витрат, пов'язаних з господарською діяльністю з видобування відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини).

У разі якщо мають місце державні субвенції для гірничих підприємств, визначення вартості видобутої мінеральної сировини (корисної копалини) здійснюється без урахування субвенції, розміри якої для кожної ділянки надр обчислюються на підставі калькулювання собівартості видобутої корисної копалини за матеріалами бухгалтерського обліку провадження господарської діяльності в межах такої ділянки надр.

Сума витрат, понесених на провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, щодо яких у податковому (звітному) періоді завершено комплекс технологічних операцій (процесів) з видобування, повністю включається до розрахункової вартості видобутих корисних копалин за відповідний податковий (звітний) період.

Сума витрат, понесених на провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, щодо яких у податковому (звітному) періоді не завершено комплекс технологічних операцій (процесів) з видобування, включається до розрахункової вартості відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді, в якому завершується такий комплекс технологічних операцій (процесів).

Вартість руд урану та золота, видобутих з корінних родовищ, обчислюється з урахуванням ціни реалізації за податковий (звітний) період (у разі відсутності реалізації у цей період - за найближчі попередні податкові періоди) хімічно чистого металу без урахування податку на додану вартість, зменшеної на суму витрат платника рентної плати на збагачення (афінаж) та доставку (перевезення, транспортування) споживачу. Вартість одиниці товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) визначається з урахуванням частки (в натуральному вимірі) вмісту хімічно чистого металу в одиниці видобутих корисних копалин.

Податкові зобов'язання з рентної плати за користування надрами для відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) в межах однієї ділянки надр за податковий (звітний) період обчислюються за такою формулою:

$$Пзн = Vф \times Vкк \times Cвнз \times Kпп, \quad (9.1)$$

де $Vф$ - обсяг (кількість) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або об'єму);

$Vкк$ - вартість одиниці відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

$Cвнз$ - величина ставки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (у відсотках);

$Kпп$ - коригуючий коефіцієнт.

Обсяг (кількість) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) визначається платником рентної плати самостійно у журналі обліку видобутих корисних копалин відповідно до вимог затверджених ним схем руху видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих ділянках та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції і нормативних актів, що регламентують вимоги до відповідного виду товарної продукції гірничих підприємств стосовно визначення якості сировини та кінцевого продукту, визначення вмісту основної та супутньої корисної копалини в лабораторіях, атестованих згідно з правилами уповноваження та атестації у державній метрологічній системі.

Залежно від відповідного виду видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) її кількість визначається в одиницях маси або об'єму.

Ставки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин установлюються у відсотках від вартості товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини).

До ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин застосовуються коригуючі коефіцієнти, які визначаються залежно від виду корисної копалини (мінеральної сировини) та умов її видобування.

Платник рентної плати та уповноважена особа сплачують податкові зобов'язання:

- за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;

- за місцем обліку платника рентної плати у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України.

РЕНТНА ПЛАТА ЗА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ В ЦІЛЯХ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИДОБУВАННЯМ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, є юридичні та фізичні особи - суб'єкти господарювання, які використовують у межах території України ділянки надр для:

- зберігання природного газу, нафти, газоподібних та інших рідких нафтопродуктів;
- витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції;
- вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин;
- зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів;
- провадження інших видів господарської діяльності.

Не є платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, військові частини, заклади, установи і організації Збройних Сил України та інші військові формування, утворені відповідно до закону, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, є обсяг підземного простору (ділянки) надр:

- для зберігання природного газу та газоподібних продуктів - активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях (пластах-колекторах);
- для зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів - об'єм спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер);

- для витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності - площа підземного простору, що надана у користування в спеціально створених та існуючих гірничих виробках (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнинах (печерах).

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, не справляється:

- за використання транспортних тунелів та інших підземних комунікацій, колекторно-дренажних систем та об'єктів міського комунального господарства;
- за використання підземних споруд на глибині не більш як 20 метрів, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим ґрунтовим засипанням.

Ставки рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, встановлюються залежно від корисних властивостей надр і ступеня екологічної безпеки під час їх використання в грн. на одиницю вимірювання (m^3 , m^2).

РЕНТНА ПЛАТА ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ

Платниками рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України є загальні користувачі радіочастотного ресурсу України, визначені законодавством про радіочастотний ресурс, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі:

- ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України;
- ліцензії на мовлення та дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою;
- дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, отриманого на підставі договору з власником ліцензії на мовлення;
- дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою.

Не є платниками рентної плати спеціальні користувачі, перелік яких визначено законодавством про радіочастотний ресурс, та радіоаматори.

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування радіочастотним ресурсом України є ширина смуги радіочастот, що визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена в ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або в дозволі на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою для технологічних користувачів та користувачів, які користуються радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіограм.

Ставки рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України встановлюються в залежності від виду радіозв'язку, діапазону радіочастот і встановлюються за 1 МГц смуги радіочастот на місяць, гривень. Крім того передбачені підвищувальні та понижувальні коефіцієнти, що застосовуються окремо до об'єкта оподаткування шляхом додавання/віднімання грошового значення відповідного коефіцієнта до нього.

Перелік користувачів радіочастотного ресурсу - платників рентної плати та/або зміни до нього подаються центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, із зазначенням виду зв'язку, смуги радіочастотного ресурсу, регіонів користування радіочастотним ресурсом двічі на рік до 1 березня та до 1 вересня поточного року станом на 1 січня та 1 липня відповідно за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, за погодженням з національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

Платники рентної плати обчислюють суму рентної плати виходячи з виду радіозв'язку, розміру встановлених ставок та ширини смуги радіочастот по кожному регіону окремо.

Платники рентної плати, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України на підставі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, сплачують рентну плату починаючи з дати видачі ліцензії.

У разі продовження терміну дії ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України рентна плата сплачується з початку терміну дії продовженої ліцензії.

Інші платники рентної плати сплачують рентну плату починаючи з дати видачі дозволу на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв. Сплата рентної плати здійснюється платниками рентної плати з дати видачі першого дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою в даній смузі радіочастот у відповідному регіоні незалежно від загальної кількості дозволів, наданих платнику рентної плати в такій смузі радіочастот у певному регіоні, крім випадків, коли наступні дозволи на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, видані на пристрої, потужність яких передбачає застосування іншої, ніж у попередніх дозволах, ставки рентної плати.

Платники рентної плати подають до контролюючих органів копії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, ліцензій на мовлення та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв у місячний строк після їх видачі.

РЕНТНА ПЛАТА ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДИ

Платниками рентної плати за спеціальне використання води є:

- первинні водокористувачі - суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи - підприємці, які використовують та/або передають вторинним водокористувачам воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів;

- суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи - підприємці, які використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва.

Не є платниками рентної плати за спеціальне використання води водокористувачі, які використовують воду виключно для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення (сукупності людей, які знаходяться на даній території в той чи інший період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, в межах їх житлового фонду та присадибних ділянок), у тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та платників єдиного податку.

Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання води є фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі.

Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання води без її вилучення з водних об'єктів є:

- для потреб гідроенергетики - фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії;
- для потреб водного транспорту - час використання поверхневих вод вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць).

Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання води для потреб риби є фактичний обсяг води, необхідної для поповнення водних об'єктів під час розведення риби та інших водних живих ресурсів (у тому числі для поповнення, яке пов'язане із втратами води на фільтрацію та випаровування).

Рентна плата за спеціальне використання води не справляється:

- за воду, що використовується для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення (сукупності людей, які знаходяться на даній території в той чи інший період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, в межах їх житлового фонду та присадибних ділянок), у тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та платників єдиного податку;
- за воду, що використовується для протипожежних потреб;
- за воду, що використовується для потреб зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів;
- за воду, що використовується для пилозаглушення у шахтах і кар'єрах;
- за воду, що забирається науково-дослідними установами, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, для проведення наукових досліджень у галузі рисосіяння та для виробництва елітного насіння рису;
- за підземну воду, що вилучається з надр для усунення шкідливої дії вод (підтоплення, засолення, заболочення, зсуву, забруднення тощо), крім кар'єрної, шахтної та дренажної води, що використовується у господарській діяльності після вилучення та/або отримується для використання іншими користувачами;
- за воду, що забирається для забезпечення випуску молоді цінних промислових видів риби та інших водних живих ресурсів у водні об'єкти;
- за морську воду, крім води з лиманів;
- за воду, що використовується садівницькими та городницькими товариствами (кооперативами);
- за воду, що забирається для реабілітації, лікування та оздоровлення реабілітаційними установами для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, підприємствами, установами та організаціями фізкультури та спорту для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які засновані всеукраїнськими громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю відповідно до закону;
- для потреб гідроенергетики - з гідроакумулюючих електростанцій, які функціонують у комплексі з гідроелектростанціями;
- для потреб водного транспорту: з морського водного транспорту, який використовує річковий водний шлях виключно для заходження з моря у морський порт, розташований у пониззі річки, без використання спеціальних заходів забезпечення судноплавства (попуски води з водосховищ та шлюзування); під час експлуатації водних шляхів стоянковими (нафтоперекачувальні станції, плавнафтобази, дебаркадери, доки плавучі, судна з механічним обладнанням та інші стоянкові судна) і службово-допоміжними суднами та експлуатації водних шляхів річки Дунаю.

Ставки рентної плати за спеціальне використання води встановлюються в залежності від географічного розміщення басейнів річок, включаючи притоки всіх порядків в грн./за 100 куб. метрів.

Обсяг фактично використаної води обчислюється водокористувачами самостійно на підставі даних первинного обліку згідно з показаннями вимірювальних приладів.

За відсутності вимірювальних приладів обсяг фактично використаної води визначається водокористувачем за технологічними даними (тривалість роботи агрегатів, обсяг виробленої продукції чи наданих послуг, витрати електроенергії, пропускна спроможність водопровідних труб за одиницю часу тощо). У разі відсутності вимірювальних приладів, якщо можливість їх встановлення існує, рентна плата сплачується у двократному розмірі.

Обсяг фактично використаної води на державних системах у зрошувальному землеробстві визначають органи водного господарства.

Якщо водокористувачі, які повністю утримуються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, використовують обсяги води для господарської діяльності, направленої на отримання доходу в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, рентна плата обчислюється на загальних підставах з усього обсягу використаної води.

У разі перевищення водокористувачами встановленого річного ліміту використання води рентна плата обчислюється і сплачується у п'ятикратному розмірі виходячи з фактичних обсягів використаної води понад встановлений ліміт використання води, ставок рентної плати та коефіцієнтів.

За понадлімітне використання води рентна плата обчислюється за кожним джерелом водопостачання окремо згідно з установленими ставками рентної плати та коефіцієнтами.

За відсутності у водокористувача дозволу на спеціальне водокористування із встановленими в ньому лімітами використання води рентна плата справляється за весь обсяг використаної води, що підлягає оплаті як за понадлімітне використання.

Податкова декларація з рентної плати за спеціальне використання води для потреб водного транспорту за перший квартал не подається.

Рентна плата за спеціальне використання води для потреб водного транспорту за перший квартал не сплачується.

Філії, відділення, інші відокремлені підрозділи водокористувача, які мають банківські рахунки, ведуть окремий бухгалтерський облік своєї діяльності, складають окремий баланс, подають податкові декларації та сплачують рентну плату за своїм місцем податкової реєстрації.

Платники рентної плати подають одночасно з податковими деклараціями контролюючим органам копії дозволу на спеціальне водокористування, договору на поставку води та статистичної звітності про використання води.

У межах встановленого в дозволі на спеціальне водокористування ліміту використання води рентна плата включається до складу витрат, а за понадлімітне використання справляється з прибутку, що залишається у розпорядженні водокористувача після оподаткування.

Рентна плата за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики і водного транспорту повністю включається до складу витрат.

Рентна плата за спеціальне використання води:

$$P_v = P_{vl} + P_{vpl}, \quad (9.2)$$

де P_v - рентна плата за спеціальне використання води, грн.;

P_{vl} - рентна плата за спеціальне використання води в межах встановленого річного ліміту, грн.

P_{vpl} - рентна плата за спеціальне використання води у разі перевищення водокористувачами встановленого річного ліміту використання води, грн.

$$P_{vl} = V_v \times C_v, \quad (9.3)$$

де P_{vl} - рентна плата за спеціальне використання води в межах встановленого річного ліміту, грн.

V_v - обсяг використаної води в межах встановленого річного ліміту, куб. м

C_v - ставка рентної плати за спеціальне використання води, грн./100 куб.м.

$$P_{vpl} = V_v \times C_v \times K_{пп}, \quad (9.4)$$

де P_{vpl} - рентна плата за спеціальне використання води у разі перевищення водокористувачами встановленого річного ліміту використання води, грн.;

C_v - ставка рентної плати за спеціальне використання води, грн./100 куб.м;

K - коригуючий коефіцієнт ($K=5$).

У разі перевищення користувачем встановленого ліміту використання води рентна плата обчислюється та сплачується у п'ятикратному розмірі (ставка враховується з коефіцієнтом 5).

РЕНТНА ПЛАТА ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів є лісокористувачі - юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи - підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.

Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання лісових ресурсів є:

- деревина, заготовлена в порядку рубок головного користування;
- деревина, заготовлена під час проведення заходів: щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування; незалежно від віку деревостанів - суцільні санітарні та суцільні лісовідновні рубки); з розчищення лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо;

- другорядні лісові матеріали (заготівля живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків та інших другорядних лісових матеріалів, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

- побічні лісові користування (заготівля сіна, випасання худоби, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

- використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів встановлюються в залежності від найменування лісової породи, її розряду, поясу лісів, якості деревини (грн. за 1 щільний куб. метр деревини).

Ставки рентної плати застосовуються при заготівлі деревини в порядку рубок головного користування та під час проведення заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування; незалежно від віку деревостанів - суцільні санітарні та суцільні лісовідновні рубки) та заходів з розчищення лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо.

Ставки рентної плати за заготівлю деревини застосовуються з урахуванням розподілу лісів за поясами і розрядами.

Розподіл лісів за поясами:

- до першого поясу належать усі ліси, за винятком лісів Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і лісів гірської зони Львівської області;

- до другого поясу належать ліси Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і ліси гірської зони Львівської області.

Розряди встановлюються для кожного кварталу (урочища) виходячи з відстані між центром кварталу і найближчим нижнім складом лісозаготівельника, до якого деревина вивозиться безпосередньо з лісосіки, або пунктом відвантаження деревини залізницею:

Відстань (пряма) від центру кварталу (урочища) до нижнього складу або пункту відвантаження деревини залізницею визначається за картографічними матеріалами і коригується коефіцієнтами.

Зміна розподілу лісів за розрядами здійснюється у разі:

- закриття діючих або відкриття нових пунктів (залізничних станцій чи роз'їздів) відвантаження деревини;

- виявлення порушення устанавленого порядку розподілу лісів за розрядами.

На деревину, заготовлену під час вибіркового рубок головного користування ставки рентної плати знижуються на 20 відсотків, а заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування) - на 50 відсотків. Знижки у відсотках обчислюються за кожною ставкою рентної плати окремо.

Сума рентної плати обчислюється суб'єктами лісових відносин, які видають спеціальні дозволи, і зазначається у таких дозволах.

Сума рентної плати, зазначена в лісорубному та в лісовому квитках, підлягає перерахунку суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи, у разі коли:

- загальна кількість фактично заготовленої деревини під час її відпуску з обліком за площею перевищує зазначену в лісорубному квитку та кількість більше ніж на 10 відсотків;
- фактичний обсяг використання лісових ресурсів перевищує зазначений у лісовому квитку на весь обсяг такого перевищення.

Підставою для перерахунку є спеціальні дозволи та акти огляду місць використання лісових ресурсів.

Суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи, перерахунок рентної плати за заготівлю деревини і заготівлю другорядних лісових матеріалів, побічні лісові користування та використання корисних властивостей лісів здійснюється також у разі:

а) виправлення технічних помилок, які можуть бути допущені під час проведення матеріальної і грошової оцінки лісосік, другорядних лісових матеріалів, побічних лісових користувань та використання корисних властивостей лісів, відпущених за лісорубними квитками або лісовими квитками, неправильного застосування сортиментних таблиць, поясів, розрядів та ставок рентної плати, а також виправлення арифметичних помилок, допущених під час підрахунків;

б) анулювання лісорубного та/або лісового квитка у зв'язку з вилученням земель для інших потреб. В інших випадках анулювання або видачі дубліката лісорубного квитка та/або лісового квитка перерахунок рентної плати не здійснюється і вся нарахована за такими квитками сума рентної плати повністю сплачується до відповідних бюджетів;

в) надання лісокористувачеві відстрочки:

- на заготівлю деревини - сума рентної плати за заготівлю залишеної на пні деревини збільшується на 1,5 відсотка незалежно від строку, на який надано відстрочку;

- на вивезення деревини - сума рентної плати за невивезену вчасно деревину збільшується на 1,5 відсотка за кожний місяць відстрочки;

г) додаткового продовження строку вивезення, але не більш як на три місяці. При цьому лісокористувачем сума рентної плати за обсяг невивезеної вчасно деревини збільшується на 5 відсотків за кожний місяць відстрочки.

Лісокористувачі, у яких за результатами діяльності здійснюється перерахунок рентної плати, відображають донараховані суми рентної плати в податковій декларації.

Лісокористувачі щокварталу складають податкову декларацію з рентної плати наростаючим підсумком з початку року, за винятком:

а) лісокористувачів, якими до отримання лісорубних та лісових квитків рентна плата вноситься в каси суб'єктів лісових відносин, які їх видають: фізичних осіб, а також фізичних осіб - підприємців, яким видано лісорубні та лісові квитки; лісокористувачів (крім фізичних осіб, а також фізичних осіб - підприємців, яким видано лісові квитки), у яких сума рентної плати в лісорубному чи лісовому квитках не перевищує 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня року, в якому сплачується рентна плата;

б) лісокористувачів з іншої області, які сплачують рентну плату повністю до видачі їм спеціального дозволу за місцезнаходженням лісової ділянки, на якій здійснюється заготівля деревини.

Про надходження суми рентної плати в касу суб'єкта лісових відносин, що видає спеціальні дозволи, у спеціально заведеній книзі робиться запис і лісокористувачеві видається квитанція. Одночасно в лісорубних та лісових квитках робиться позначка про сплату рентної плати в касу (зазначаються номер і дата квитанції про сплату).

При отриманні дозволу в поточному році (або донарахуванні суми рентної плати) після чергового строку сплати рентної плати лісокористувачі сплачують усі суми рентної плати за строками, що минули.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів:

$$P_{л} = V_{д} \times C_{з} \times K_{р}, \quad (9.5)$$

де $P_{вл}$ - рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, грн.

$V_{д}$ - обсяг деревини, куб. м

$C_{л}$ - ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, грн./100 куб.м.;

$K_{р}$ – коефіцієнт, який враховує рельєф місцевості.

Коригуючий коефіцієнт залежить від геоморфологічних умов місцевості за такими умовами:

- у лісах з рівнинним рельєфом - 1,1;
- у лісах з горбистим рельєфом або у лісах, понад 30 відсотків площі яких зайнято болотами, - 1,25;
- у лісах з гірським рельєфом - 1,5.

РЕНТНА ПЛАТА ЗА ТРАНСПОРТУВАННЯ НАФТИ І НАФТОПРОДУКТІВ МАГІСТРАЛЬНИМИ НАФТОПРОВОДАМИ ТА НАФТОПРОДУКТОПРОВОДАМИ, ТРАНЗИТНЕ ТРАНСПОРТУВАННЯ ТРУБОПРОВОДАМИ АМІАКУ ТЕРИТОРІЄЮ УКРАЇНИ

Платниками рентної плати є суб'єкти господарювання, які експлуатують об'єкти магістральних трубопроводів та надають (організують) послуги з транспортування (переміщення) вантажу трубопроводами України.

Об'єктом оподаткування рентною платою:

- для нафти та нафтопродуктів є їх фактичні обсяги, що транспортуються територією України у податковому (звітному) періоді;
- для аміаку є сума добутків відстаней відповідних маршрутів його транспортування (переміщення), узгоджених між платником рентної плати та замовником на відповідний податковий (звітний) період, на обсяги аміаку, транспортованого (переміщеного) кожним маршрутом транспортування.

Ставки оподаткування:

- 0,56 долара США за транспортування однієї тонни нафти магістральними нафтопроводами;
- 0,56 долара США за транспортування однієї тонни нафтопродуктів магістральними нафтопродуктопроводами;
- 2,4 долара США за транзитне транспортування однієї тонни аміаку за кожні 100 кілометрів відстані відповідних маршрутів його транспортування.

У разі зміни тарифів на транспортування до ставок рентної плати застосовується коригуючий коефіцієнт, який обчислюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, крім ставки рентної плати за транзитне транспортування аміаку та за транспортування нафти магістральними нафтопроводами для споживачів України.

Сума податкових зобов'язань з рентної плати обчислюється як добуток відповідного об'єкта оподаткування на відповідну ставку оподаткування та з урахуванням коригуючого коефіцієнта, визначеного в установленому порядку.

Сума податкових зобов'язань з рентної плати за податковий (звітний) період сплачується виходячи з:

- фактичних обсягів аміаку і відстані відповідних маршрутів його транспортування територією України;
- фактичних обсягів нафти і нафтопродуктів, що транспортуються територією України.

ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ І СТРОКИ СПЛАТИ РЕНТНОЇ ПЛАТИ

Базовий податковий (звітний) період для рентної плати дорівнює календарному кварталу, а для рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин за видобування нафти, конденсату, природного газу, у тому числі газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану, рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України та рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України, дорівнює календарному місяцю.

Платники рентної плати самостійно обчислюють суму податкових зобов'язань з рентної плати.

Платник рентної плати до закінчення граничного строку подання податкових декларацій за податковий (звітний) період, визначений цією статтею, подає до відповідного контролюючого органу за встановленою формою податкову декларацію, яка містить додатки:

- з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин: за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України; за місцем обліку платника рентної плати у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України;

- з рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин - за місцезнаходженням ділянки надр;

- з рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України - за місцем податкової реєстрації;

- з рентної плати за спеціальне використання води - за місцем податкової реєстрації;

- з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів - за місцезнаходженням лісової ділянки;

- з рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України - за місцем його податкової реєстрації.

Сума податкових зобов'язань з рентної плати, визначена у податковій декларації за податковий (звітний) період, сплачується платником до бюджету протягом 10 календарних днів після закінчення граничного строку подання такої податкової декларації.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів сплачується лісокористувачами щокварталу рівними частинами від суми рентної плати, зазначеної в спеціальних дозволах, виданих у відповідному календарному році.

У разі якщо місце обліку платника рентної плати не збігається з місцезнаходженням ділянки надр, платник рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин та платник рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, подає за місцем податкової реєстрації платника або уповноваженої особи копію податкової декларації та копію платіжного документа про сплату податкових зобов'язань з рентної плати.

Відповідальність платників рентної плати

На платника рентної плати покладається відповідальність за правильність обчислення, повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючим органам відповідних податкових декларацій.

На суму податкових зобов'язань з рентної плати, що нарахована платником рентної плати за податковий (звітний) період, але не сплачена протягом 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем граничного строку подання податкової декларації, нараховується пеня в порядку.

Контроль за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справляння рентної плати

Контроль за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справляння рентної плати здійснюють контролюючі органи.

Контролюючі органи для забезпечення контролю за правильністю обчислення платником суми рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин в частині визначення обсягу (кількості) видобутих корисних копалин у межах наданої йому ділянки надр, а

також коригуючих коефіцієнтів у встановленому законодавством порядку можуть залучати центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері державного гірничого нагляду, а також у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

За фактами, які відбуваються протягом шести місяців, щодо невнесення, несвоєчасного внесення платником рентної плати сум податкових зобов'язань або невиконання платником податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, порушує перед відповідним центральним органом виконавчої влади питання зупинення дії відповідного спеціального дозволу.

До доходів, що виникли у платника в результаті реалізації таким платником прав користування ділянкою надр у період невнесення, несвоєчасного внесення платником сум податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (за виключенням випадків донарахувань та штрафних санкцій за результатами перевірок контролюючих органів) протягом шести місяців, а також на період зупинення дії відповідного спеціального дозволу, застосовується адміністративно-господарська санкція у вигляді вилучення отриманого (нарахованого) платником або відповідним контролюючим органом прибутку (доходу) від господарської діяльності з видобування корисних копалин.

Органи державного гірничого нагляду у місячний строк після прийняття відповідного рішення надсилають до контролюючого органу за місцем податкової реєстрації платника, який буде здійснювати видобуток корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення, повідомлення про надання такому платнику дозволу на початок ведення видобувних робіт або погодження на проведення дослідно-промислової розробки.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, у місячний строк після прийняття відповідного рішення надсилає до контролюючого органу за місцем податкової реєстрації платника, який буде здійснювати видобуток корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення, копію затверджених платником схем руху видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) на виробничих дільницях та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу та вимог до кінцевої продукції з конкретизацією порядку визначення якості сировини та кінцевого продукту, визначення вмісту основної та супутньої корисної копалини в лабораторіях, атестованих згідно з правилами уповноваження та атестації у державній метрологічній системі.

Контроль за правильністю визначення обсягів використання надр в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного гірничого нагляду, який подає у місячний строк з дня видачі чи вилучення акта про надання гірничого відводу контролюючим органам за місцезнаходженням ділянки надр інформацію про зміни у переліку користувачів надр.

У разі несплати рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України або сплати її в неповному обсязі платниками рентної плати протягом шести місяців контролюючі органи подають інформацію про таких платників до національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, для вжиття до них заходів згідно із законодавством.

Інформацію про платників рентної плати, які користуються радіочастотним ресурсом України для розповсюдження телерадіопрограм і протягом шести місяців не сплатили рентну плату або сплатили її не в повному обсязі, контролюючі органи подають до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення для вжиття до них заходів згідно із законодавством.

Органи, що видають дозволи на спеціальне водокористування, щороку до 20 січня подають контролюючим органам та органам водного господарства інформацію про водокористувачів, яким видано такі дозволи.

Водокористувачі, яким видано дозволи на спеціальне водокористування та які здійснюють постачання води іншим водокористувачам, щороку до 20 січня подають контролюючим органам та органам водного господарства перелік водокористувачів - абонентів.

У разі зміни умов водокористування, видачі протягом року нових дозволів на спеціальне водокористування, укладення договорів на поставку води водокористувачі, які отримали переоформлені дозволи на спеціальне водокористування, договори на поставку води, зобов'язані протягом 10 днів повідомити про це контролюючим органам та органам водного господарства.

У разі несплати рентної плати або сплати її не в повному обсязі протягом шести місяців контролюючі органи подають інформацію про платників рентної плати до органів, що видають дозволи на спеціальне водокористування, для вжиття до них заходів згідно із законом;

Суб'єкти лісових відносин, які видають спеціальні дозволи, до 10 числа місяця, що настає за звітним кварталом, направляють контролюючим органам перелік лісокористувачів, яким видано лісорубні квитки та лісові квитки, за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства.

Практична робота №15-16

Тема: РЕНТНА ПЛАТА

Мета: Ознайомити з механізмом нарахування рентної плати. Сформувати навички заповнення податкових розрахунків щодо рентної плати.

1 Хід роботи

1.1 На основі вихідних даних щодо використання ресурсів визначити суму рентної плати:

- за спеціальне використання води;
- за спеціальне використання лісових ресурсів.

1.2 Заповнити Податкову декларацію рентної плати, Додатки 5, 8 - бланки за посиланням:

<http://vobu.ua/ukr/templates/reporting-blanks/category/podatkova>

2 Вихідні дані

2.1 Підприємство «Продтовари» використовує поверхневі води (обсяги приведені в таблиці 2.1) для виробничої діяльності. Місце розміщення підприємства приведено в таблиці 2.1. Ставки збору приведено в таблиці 3.1.1.

Таблиця 2.1 – Використання поверхневої води (куб. м)

№ варіанту	Обсяг використаної води	Ліміт	Басейни річок, з яких здійснюється забір води
1	920	800	Дніпро на північ від м. Києва
2	940	800	Дніпро в м. Київ
3	960	800	Дніпро на південь від м. Києва
4	980	800	Інгулець
5	1000	800	Сіверський Донець
6	1020	800	Південний Буг
7	1040	900	Інгул
8	1060	900	Дністер
9	1080	900	Вісла та Західний Буг
10	1100	900	Прут
11	1120	1000	Тиса
12	1140	1000	Дунай

2.2 Підприємство «Продтовари» використовує підземні води (обсяги приведені в таблиці 2.2) для виробничої діяльності. Місце розміщення підприємства приведено в таблиці 2.2. Ставки збору приведено в таблиці 3.1.2.

Таблиця 2.2 – Використання підземної води (куб. м)

№ варіанту	Обсяг використаної води	Ліміт	Басейни річок, з яких здійснюється забір води
1	1700	1500	Черкаська область
2	1660	1500	Вінницька область
3	1620	1500	Волинська область
4	1580	1500	Дніпропетровська область
5	1540	1500	Донецька область
6	1500	1300	Житомирська область
7	1460	1300	Закарпатська область
8	1420	1300	Запорізька область Мелітопольський район
9	1380	1300	Івано-Франківська область Косівський район
10	1340	1300	Київська область Броварський район
11	1300	1000	Кіровоградська область
12	1260	1000	Львівська область

2.3 Підприємство «Лісгосп» здійснює заготівлю ліса. Обсяги заготівлі приведено в таблиці 2.3. Ставки збору приведено в таблицях 3.2.1 та 3.2.2.

Таблиця 2.3 – Обсяги лісозаготівлі (куб. м)

№ варіанту	1 ділянка					2 ділянка				
	Найменування лісової породи	Вид деревини				Найменування лісової породи	Вид деревини			
		Ділова (без кори)			Дров'яна (з корою)		Ділова (без кори)			Дров'яна (з корою)
		велика	середня	дрібна			велика	середня	дрібна	
1	Сосна	100	150	325	60	Бук	80	120	260	30
2	Ялина	105	155	330	65	Береза	85	125	265	35
3	Дуб	110	160	335	70	Граб	90	130	270	40
4	Ясен	115	165	340	75	В'яз	95	135	275	45
5	Клен	120	170	345	80	Липа	100	140	280	50
6	Бук	125	175	350	85	Осіка	105	145	285	55
7	Береза	130	180	355	90	Тополя	110	150	290	60
8	Граб	135	185	360	95	Сосна	115	155	295	65
9	В'яз	140	190	365	100	Ялина	120	160	300	70
10	Липа	145	195	370	105	Дуб	125	165	305	75
11	Осіка	150	200	375	110	Ясен	130	170	310	80
12	Тополя	155	205	380	115	Клен	135	175	315	85

Таблиця 2.4 – Місце розміщення лісових ділянок

№ варіанту	1 ділянка			2 ділянка		
	Пояс розміщення лісів	Розряд	Примітка	Пояс розміщення лісів	Розряд	Примітка
1	1	1	Гірський рельєф	1	4	Гірський рельєф
2	2	2	Рівнинний рельєф	2	5	Рівнинний рельєф
3	1	3	Горбистий рельєф	1	1	Горбистий рельєф
4	2	4	Рівнинний рельєф	2	2	Рівнинний рельєф
5	1	5	Гірський рельєф	1	3	Гірський рельєф
6	2	1	Рівнинний рельєф	2	4	Рівнинний рельєф
7	1	2	Горбистий рельєф	1	5	Горбистий рельєф
8	2	3	Рівнинний рельєф	2	1	Рівнинний рельєф
9	1	4	Гірський рельєф	1	2	Гірський рельєф
10	2	5	Рівнинний рельєф	2	3	Рівнинний рельєф
11	1	1	Горбистий рельєф	1	4	Горбистий рельєф
12	2	2	Рівнинний рельєф	2	5	Рівнинний рельєф

В залежності від умов місцевості ставка збору збільшується із врахуванням коефіцієнту:

- у лісах з рівнинним рельєфом – 1,1;
- у лісах з горбистим рельєфом, або у лісах, понад 30 відсотків площі яких зайнято болотами – 1,25;
- у лісах з гористим рельєфом – 1,5.

3 Довідкова інформація

3.1 Рентна плата за спеціальне використання води

Таблиця 3.1.1 – Ставки збору за спеціальне використання поверхневих вод

Басейни річок, включаючи притоки всіх порядків	Ставки збору, грн./100 куб.м
Дніпро на північ від м. Києва (Прип'яті та Десни), включаючи м. Київ	58,17
Дніпро на південь від м. Києва (без Інгульця)	55,33
Інгулець	84,39
Сіверський Донець	113,45
Південний Буг (без Інгулу)	63,97
Інгул	78,49
Дністер	34,85
Вісла та Західний Буг	34,85
Прут	26,17
Тиса	26,17
Дунай	23,32
Річки Приазов'я	139,66
Інших водних об'єктів	63,97

У разі перевищення користувачем встановленого ліміту використання води збір обчислюється та сплачується у п'ятикратному розмірі (ставка враховується з коефіцієнтом 5).

Таблиця 3.1.2 – Ставки збору за спеціальне використання підземних вод

Найменування регіону	Ставки збору, грн./100 куб.м
Вінницька область	92,98
Волинська область	96,04
Дніпропетровська область	81,48
Донецька область	110,56
Житомирська область	92,98
Закарпатська область	61,09
Запорізька область:	
- Василівський, Мелітопольський, Приазовський, Якимівський райони	92,98
- решта районів області	84,39
Івано-Франківська область:	
- Богородчанський, Верховинський, Долинський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський райони	145,42
- решта районів області	81,48
Київська область:	
- Білоцерківський, Бородянський, Броварський, Васильківський, Іванківський, Кагарлицький, Києво-Святошинський, Макаріївський, Миронівський, Обухівський, Поліський райони	67,59
- решта районів області	79,75
Кіровоградська область	107,58
Львівська область	84,39
Луганська область	122,13
Миколаївська область	122,13
Одеська область	101,8
Полтавська область:	
- Великобагачанський, Гадяцький, Зіньківський, Лохвицький, Лубенський, Миргородський, Новосанжаровський, Решетилівський, Хорольський, Шишацький райони	62,9
- решта районів області	70,1

Продовження таблиці 3.1.2

Найменування регіону	Ставки збору, грн./100 куб.м
Рівненська область:	
- Володимирецький, Здолбунівський, Костопільський, Рівненський, Сарненський, Острозький райони	75,03
- решта районів області	87,16
Сумська область:	
- Глухівський, Сумський, Роменський, Шосткинський райони	70,1
- решта районів області	79,83
Тернопільська область	113,45
Харківська область	87,21
Херсонська область	87,21
Хмельницька область:	
- Даражнянський, Красилівський, Летичівський, Старокостянтинівський, Хмельницький, Полонський, Шепетівський райони	72,74
- решта районів області	110,56
Черкаська область	62,9
Чернівецька область	101,8
Чернігівська область:	
- Городнянський, Корюківський, Ічнянський, Сосницький, Щорський, Талалаївський райони	87,21
- решта районів області	68,19
м. Київ	86,90

3.2 Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів

Таблиця 3.2.1 - Ставки збору за заготівлю деревини основних лісових порід

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень			
		ділової (без кори)			дров'яної (з корою)
		великої	середньої	дрібної	
Перший пояс лісів					
Сосна	1	463,80	296,63	114,06	11,76
	2	329,61	211,88	82,38	8,99
	3	266,03	171,35	66,08	7,20
	4	200,06	127,16	48,90	5,42
	5	131,82	84,69	32,61	3,65
Модрина	1	208,35	176,55	68,79	15,32
	2	150,08	127,16	48,90	11,76
	3	118,40	102,35	38,93	8,99
	4	88,29	75,99	28,98	6,35
	5	60,00	51,23	19,92	4,55
Ялина, ялиця	1	411,21	350,63	134,46	15,56
	2	305,22	259,88	100,88	10,29
	3	244,79	209,43	80,16	9,06
	4	184,20	156,44	59,51	6,50
	5	123,65	103,44	40,16	5,19
Дуб (крім дуба коркового)	1	1216,88	584,75	194,70	19,92
	2	872,87	419,66	139,41	14,51
	3	699,03	334,04	112,28	11,76
	4	525,11	252,65	84,23	8,18
	5	344,06	167,03	56,12	6,35

Продовження таблиці 3.2.1

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень			
		ділової (без кори)			дров'яної (з корою)
		великої	середньої	дрібної	
Ясен, клен (крім явора)	1	456,35	389,79	194,70	19,92
	2	327,27	279,78	139,41	14,51
	3	262,11	222,75	112,28	11,76
	4	196,88	168,44	84,23	8,18
	5	129,05	111,41	56,12	6,35
Бук	1	877,29	564,32	188,36	17,18
	2	624,77	401,42	134,04	11,76
	3	502,47	321,92	107,76	9,98
	4	377,54	240,35	80,58	7,20
	5	252,65	160,95	53,46	4,55
Береза, вільха чорна, граб звичайний, в'яз, липа	1	67,91	58,43	43,46	15,32
	2	47,49	40,77	31,29	11,76
	3	38,03	33,98	25,79	8,99
	4	28,49	24,50	19,01	6,35
	5	19,01	16,31	12,20	4,55
Осика, вільха сіра, тополя	1	39,32	33,98	25,79	10,89
	2	28,49	24,50	17,66	7,20
	3	23,13	19,01	15,02	6,35
	4	17,66	15,02	10,89	4,55
	5	10,89	9,48	6,84	1,79
Другий пояс лісів					
Сосна	1	395,46	252,54	96,89	9,98
	2	280,11	180,14	69,71	7,20
	3	223,61	144,75	56,12	6,35
	4	169,46	107,76	41,64	4,55
	5	113,04	72,41	28,10	2,72
Модрина	1	178,40	153,65	58,82	14,51
	2	128,94	109,52	41,64	9,98
	3	102,35	86,54	33,47	8,18
	4	75,99	65,39	25,31	6,35
	5	51,23	44,21	17,18	3,65
Ялина, ялиця	1	363,17	310,34	119,00	12,84
	2	259,88	221,90	85,34	9,06
	3	206,81	176,55	68,55	7,74
	4	156,44	133,77	51,69	6,50
	5	103,28	88,35	33,59	3,87
Дуб (крім дуба коркового)	1	1035,77	499,13	166,53	16,31
	2	742,44	356,57	118,61	11,76
	3	590,37	285,26	94,11	8,99
	4	441,83	211,88	71,61	7,20
	5	296,94	142,55	47,99	4,55
Ясен, клен (крім явора)	1	388,44	332,75	166,53	16,31
	2	278,43	237,65	118,61	11,76
	3	221,36	190,14	94,11	8,99
	4	165,72	141,23	71,61	7,20
	5	111,41	95,10	47,99	4,55
Бук	1	746,96	478,76	159,35	14,51
	2	532,37	340,28	114,06	9,98
	3	426,50	273,02	91,47	8,18
	4	320,46	203,69	68,79	6,35
	5	214,59	136,53	45,35	4,55

Продовження таблиці 3.2.1

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень			
		ділової (без кори)			дров'яної (з корою)
		великої	середньої	дрібної	
Береза, вільха чорна, граб звичайний, в'яз, липа	1	55,62	47,49	36,68	13,59
	2	40,77	35,27	25,79	9,98
	3	32,61	27,20	21,72	7,20
	4	24,50	21,72	15,02	6,35
	5	16,31	13,59	10,89	3,65
Осика, вільха сіра, тополя	1	33,98	29,84	21,72	8,99
	2	24,50	21,72	15,02	6,35
	3	19,01	17,66	13,59	5,42
	4	15,02	12,20	9,48	4,55
	5	9,48	9,48	6,84	2,72

Таблиця 3.2.2 - Ставки збору за заготівлю деревини неосновних лісових порід

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень			
		ділової (без кори)			дров'яної (з корою)
		великої	середньої	дрібної	
Перший пояс лісів					
Самшит	1	2140,44	1829,34	914,46	19,92
	2	1529,21	1306,50	653,69	14,51
	3	1223,63	1045,74	522,41	11,76
	4	918,09	783,60	392,04	8,18
	5	611,18	522,90	261,65	6,35
Бархат, горіх	1	1333,64	1140,83	570,41	19,92
	2	953,46	814,86	407,43	14,51
	3	761,94	651,90	325,98	11,76
	4	571,76	488,93	245,34	8,18
	5	381,60	325,98	162,96	6,35
Груша, кизил, явір	1	1070,21	915,39	457,26	19,92
	2	764,60	653,21	326,91	14,51
	3	611,18	522,90	261,65	11,76
	4	459,05	392,54	196,47	8,18
	5	305,60	262,11	131,28	6,35
Абрикос, вишня, ялівець, обліпіха, слива (крім терну), черешня, шовковиця, яблуня	1	799,91	683,15	341,34	19,92
	2	571,76	487,64	243,50	14,51
	3	456,35	389,79	194,70	11,76
	4	343,64	291,98	145,80	8,18
	5	228,17	195,57	97,82	6,35
Каштан, дуб корковий	1	666,84	570,41	285,26	19,92
	2	476,70	407,43	203,69	14,51
	3	381,60	325,98	162,96	11,76
	4	286,61	244,46	122,27	8,18
	5	190,14	162,96	82,38	6,35
Барбарис, гледичія, кипарис, шипшина	1	535,08	456,35	229,10	19,92
	2	381,60	325,98	162,96	14,51
	3	304,22	260,78	130,37	11,76
	4	228,17	195,57	97,82	8,18
	5	153,42	131,75	66,08	6,35

Продовження таблиці 3.2.2

Найменування лісової породи	Розряд	Ставка за 1 щільний куб. метр деревини, гривень			
		ділової (без кори)			дров'яної (з корою)
		великої	середньої	дрібної	
Акація, бересклет, бірючина, глід, граб східний, тамарикс, калина, крушина, ліщина, горобина, бузок, скумпія, свидина, терен, черемха	1	400,71	342,23	171,09	19,92
	2	286,61	244,46	122,27	14,51
	3	228,17	195,57	97,82	11,76
	4	172,56	146,66	74,25	8,18
	5	115,47	97,82	48,90	6,35
Верба, чагарники (крім зазначених в інших позиціях)	1	133,08	114,06	57,08	10,89
	2	95,10	81,51	40,77	7,20
	3	76,04	65,21	32,61	6,35
	4	57,08	48,90	24,50	4,55
	5	38,03	32,61	16,31	3,65
Другий пояс лісів					
Самшит	1	1813,05	1549,58	775,05	16,31
	2	1294,26	1106,88	553,23	11,76
	3	1036,26	885,48	443,67	8,99
	4	776,79	664,13	332,27	7,20
	5	518,76	442,76	221,84	4,55
Бархат, горіх	1	1135,37	971,04	485,31	16,31
	2	810,74	693,96	346,77	11,76
	3	649,14	554,16	277,08	8,99
	4	486,18	418,31	207,32	7,20
	5	324,56	278,43	138,53	4,55
Груша, кизил, явір	1	905,85	774,12	387,51	16,31
	2	647,84	552,74	277,08	11,76
	3	518,76	442,76	221,84	8,99
	4	388,44	332,75	166,53	7,20
	5	259,47	221,36	110,43	4,55
Абрикос, вишня, ялівець, обліпіха, слива (крім терну), черешня, шовковиця, яблуня	1	681,80	581,27	291,59	16,31
	2	486,18	415,55	207,32	11,76
	3	388,44	332,75	166,53	8,99
	4	291,98	249,83	124,95	7,20
	5	194,21	165,72	83,30	4,55
Каштан, дуб корковий	1	567,74	486,18	243,50	16,31
	2	406,07	347,70	173,85	11,76
	3	324,56	278,43	138,53	8,99
	4	243,17	207,81	104,10	7,20
	5	161,61	138,53	69,71	4,55
Барбарис, гледичія, кипарис, шипшина	1	453,63	387,08	193,74	16,31
	2	323,27	277,08	137,63	11,76
	3	259,47	221,36	110,43	8,99
	4	194,21	165,72	83,30	7,20
	5	129,05	111,41	55,29	4,55
Акація, бересклет, бірючина, глід, граб східний, тамарикс, калина, крушина, ліщина, горобина, бузок, скумпія, свидина, терен, черемха	1	340,88	290,63	145,80	16,31
	2	243,17	207,81	104,10	11,76
	3	194,21	165,72	83,30	8,99
	4	145,37	124,95	62,45	7,20
	5	97,82	82,80	41,64	4,55
Верба, чагарники (крім зазначених в інших позиціях)	1	112,71	96,39	47,99	8,99
	2	81,51	69,26	34,44	6,35
	3	65,21	55,62	28,10	5,42
	4	48,90	42,09	20,85	4,55
	5	32,61	27,20	14,51	2,72